

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . 200 Lei
 Félévre . . . 100 Lei
 Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETMÉNYEK DIJA:
 milliméter díjszabás szerint.

Nyilvtéri közlemények sora:
 25 Lei.

Felelős szerkesztő: Dr. Sándory Mihály.

Megjelenik vasárnap reggel.

Kiadótulajdonos: Márk István.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Regele Ferdinand-ut 34.
 (Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
 fogadunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

GYERGYÓ

Székely ujmise.

„Felbuzdítá az Úr egy ifju
 embernek szent lelkét...”
 (Dániel 13. 45.)

A mindennapi zür-zavaros létküzdelemben nem árt egy percre megállni a krisztusi meglátások, örök gondolatok mélységénél s azoknak tiszta, lelketmegnyugtató, szívetnemesítő örök impresszióiból nem lesz hasztalan elraktározni szívünkbe, lelkünkbe az életküzdő szürke perceire, óráira.

Jóleső érzés fogja el szívünket, ha a robotos munkát néha örömpercek és ünnepi hangulatok váltják fel. Akkor egy percre mintha megszakadna az örökös kenyér után való futkosás s az ember úgy érzi, hogy most, csak most él igazán az Úr Isten gondolata szerinti ember módjára. Ilyenkor az ökölboszorított kezek szépen egyenesen megpihennek; a durva, elfásult, torz-vonások egy percre szelid, nemes, fenkölt vonásokká válnak; az emberietlen szív indulatai: az önzés, a gyűlölet, a lenézés, a gőg, a hiúság, a szeretetlenség, az acsarkodás s a nemtelen érzések, vágyak, törekvések számtalan meg számtalan változatai, fajai — mintha egy varázsütésre elhallgatnának s helyettük az emberies érzések, krisztusi indulatok: a szeretet, a megértés, az egymásért való élés; charitatív lelkesülés — egyszóval az emberies ember, a jó Isten akarata szerinti ember lép előtérbe lelkének istenies harmóniájával.

Ezt a krisztusi képmásról mintázott embert keresem a székely ujmisén. S nem hiába. Egész valójával jelenik meg lelki szemeim előtt. Jön lángoló szeretettel jó pásztora: a Krisztus papja iránt érzett mély hálájának a lerovására. Jön, hogy az ünnepi örömförásban megfürösse lelkét, szívét s a nyert kegyelem tűzének lángolását magával vigye a szürke napok perceibe, óráiba. Jön, mert hajtja, ösztökéli egy belső sugallat, érzés, egy belső hiány: az öröm hiánya. A sok szenvedés és szürkesség után jól esik megpihentetni lelkét a krisztusi örömök mélységében. Egy percre hagyni akarta az anyagot s az azért való küzdelmet; ki akart emelkedni mindezen szorító keretekből s föl-emelkedni az istenies meglátások örök honába. A fizikai, rögzös életen túl meg akarta látni a láthatatlant, mely mégis oly látható. S az ujmisés pap lelkén keresztül kapcsolódni akart Istenével; ki alkotta, a semmiből létrehozta, halhatatlan lélekkel ruházta fel s az örök élet koronáját biztosította számára. Örvideni akart az életnek, a jónak, a szépnek, mert finoman érző lelke megértette a lánglelkű apostol szavát, ki a börtön nyirkos, egészségtelen, sötét négy fala közül is ezeket írta hiveinek: örüljete az Úrban mindig, újra mondom örüljete (Filipp. 4., 4.) Ezeket a krisztusi örömet áhító lelkeket tükrözi vissza a primicia; a telített templom. Végig tekintek a szent szerájon s a nép sokasága, lelkesedése új erőkre ösztökél s önként eszembe jutnak a Szentírás szavai: „... mert a tél már elmúlt...” (Énekek éneke 2. 11). Valóban a szenvedés, baj, megpróbáltatás, szociális nyomor meg nem értés, szét-huzás, klikkek nem e nép lelkéből születnek... Bármennyire is szeretnék a tudatlanok s rosszindulatu ferdítők beállítani e nép lelkét úgy, mint lázadót, sorsával meg nem elégedettet, faji elfogultságban szenvedőt s a turáni átok járma alatt nyögőt — nem, nem nekik van igazuk, hanem a templomnak, amelynek évszázados falai beszélnek, sokról beszélnek... Beszélnek a székely erős, tözsgyökeres ragaszkodásáról az Úr Istenhez; beszélnek székely öntudatról, becsületről s kőrömszakadtig való ragaszkodásról az igazsághoz.

Elsősorban is ezeket a mély és örök motívumokat kerestem a székely ujmisés hangulatban s meg is találok a primiciáns lelken keresztül szemlélve s rajta újból meg újból átsűrődve, árnyalataira, színeire bontva.

* * *

... A krisztusi test már ott ragyog a székely öntudatból sarjadó ifju pap fölkezt kezében...

Az Úr Jézus most is, mint már kétezer év óta vigasztalja a szegény népeket s szent testét adja a délibábokat kergető népek lelkébe, hogy ezáltal öntudatra ébressze a csalóka fények után szaladókat. Azokat, kik a nagy életproblémák keresése közben elfáradtak; azokat, kik a jelszavakba belefáradva kezdenek magukba szállni s a valóságos élet, igazi élet mélységei felé gravitálnak; azokat akarja az Úr Jézus az Ő végtelen nagy kegyelmében részesíteni. Testét adja, hogy testileg-lelkileg újjászülethessünk... S aki az Ő szent testét igazi, alázatos, önfeladott szívvel s erős elhatározással a jó iránt veszi magához, a jó tettek sarjadása által igazi, lelki emberré válik. Ilyen lélekben minden probléma — legyen az bármilyen szorító — varázsütésre megoldódik.

Az Úr Jézus most is, mint már kétezer éve folytonosan gondoskodik, hogy az Ő aratásában meglegyen a szükséges munkás is. Talán egy ifjukori praefáció Istendicsőítő ihletésében szölt le az ifju pásztornak lelkében a krisztusi láng s azóta mindig fokozódik ez a krisztusi tűz, mert a charitas Christi urget nos. Ma érte el legmagasabb és legerőteljesebb lángolását e tűz... Ma, amidőn az ifju pap erőteljes, krisztusi szavával először változtatja át az egyszerű fehér ostyát Krisztus testévé s a bort Krisztus érettségű ontott vérévé s válik ezen vértől külső áldozat örök áldozattá népéért, embertársaiért, és saját magáért.

Oh! Székelyem, bárcsak sokan, minél többen értenétek meg, élénétek át a krisztusi tragédia mélységét s alázatos, magafelelőtt lélekkel tudnátok szíveteket odahelyezni számtalanszor a paténára áldozatul úgy, miként ma tettétek az ujmisés pap szíve mellé. Az Úr

Jézus föláldozta magát érettünk, szenvedett a mi nyakasságunk, a mi bűneinkért, de nekünk is áldozattá kell válnunk; csak így lesz örök, teljes, átalakító gyümölcse a mi lelkünkben az Úr Jézus örök áldozatának.

... Az Úr Jézus velünk akart maradni, maradjunk mi is Ő vele!...

Akkor, tiszta, nyugodt lesz a mi szívünk, a nehéz küzdelem elviselhetővé, érdemszerűvé válik Ő benne. Hisz az Úr úgy is mindig velünk van; nemcsak most a primicia lángtűzében, de a napi, szürke megmozdulásainkban is. Láthatatlanul kormányoz; tőle nem szabadulhatunk. Testvér! Minek alakoskodni, minek tanácstalanul rideg szívvel járni a világot, mikor úgy is egyszer — ma vagy holnap? — Ő hozzá kell sietnünk, benne kell megnyugodnunk!...

* * *

A krisztusi tüzes ajku, lelkes szolgálja a békecsókját leheli lelkünkbe: Béke veletek!... Béke! varázsszó, mely ha meg van az emberek szívében, vissza lehet varázsolni a szenvedély nélküli idők boldogságát.

Székelyem! Van-e béke a te lelkedben, avagy csak örökös harcias indulatok dunnak kebledben: szenvedély, elfordult lelki vakság, önző durvaság, szeretetlen meg nem értés? Van-e béke a te lelkeden kívül, avagy politikai pártoskodás, társadalmi meghasonlás és felekezeti békétlenség égeti lelkedet?... Testvér! Ez nem a mi ideálunk! S jól tudom ezt, Te is belátod és átérzed, hogy a békével tudjuk átalakítani szűkebb körünket: kicsiny székely népünk lelkületét. Székelyem! Eleget kell harcolnod megromlott szíved szenvedélyeivel, lelkednek vad hajtásaival, legalább a szeretetlenség harcát ne szítsd lelkedben, hanem az isteni béke mélységét átérve munkálkodj a földi békeesség elérésében is: a nemzetek közti szeretet, együttérzés nagy motívumain. Székelyem! Talán csak egy kis csavar vagy a nemzeteket összekötő nagy békehid szerkezetében, de e kis szegen mulhatik a hid szilárdsága avagy megsemmisülése. Testvérem! Ugy-e lelkedbe véssd a székely ujmisés pap szívére keresztül a krisztusi üzenetet: Békeesség veletek?!

A kuruzslásról.

A kuruzslás olyan régi, mint maga az emberiség. A régi időkben, mikor a betegségek okairól és keletkezéséről az orvosi tudomány is alig tudott többet, mint a nagyközönség, a kuruzsláson nem is lehetett csodálkozni. De a modern orvosi tudomány napról-napra olyan nagy-szerű eredményeket mutat fel, hogy józan ész-szel alig lehet megérteni, hogyan garázdálkodhatnak még napjainkban is a kuruzslók.

Történelmi tény, hogy a régi háborúk nyomában fellépett különböző betegségek: kolera, himlő, malária, tifusz, vérhas, pestis, nemi betegségek stb. valóságos dögvész képében pusztították végig a hadakozó országok lakosságát, úgy hogy e betegségek sokkal több emberéletet oltottak ki, mint a csaták öldöklő fegyverei. S az akkori orvosok tehetetlenül álltak a gyilkos kórral szemben.

A világháború első hónapjaiban szintén felléptek e különböző járványok a szemben álló hadseregeknél. A modern orvosi tudomány azonban ezuttal hatalmasabbnak bizonyult s a rettenetes járványokat mindenütt elfojtotta. A modern orvosi tudomány e nagyszerű teljesítményeivel számokban hirtelen ki sem fejezhető emberéletet mentett meg a biztos pusztulástól.

A mai modern orvos az érettségi után 6

évig tanul az egyetemen s ha magasabb képzettséget akar, még legalább 3—4 évig működik különböző klinikákon. Tehát 9—10 évi egyetemi és klinikai tanulmányok után kezdi meg önálló ténykedését.

S ekkor ámulva látja, hogy száz és száz beteg nem hozzá, a tanult orvoshoz fordul, hanem képesítéssel egyáltalán nem bíró, illetéktelen, tanulatlan, műveletlen, sőt piszkos kuruzslókhoz.

Ha valakinek az órája elromlik, eszébe sem jutna, hogy a kovácsot szaladjon vele, hanem egész természetesen viszi a hozzáértő óráshoz. Láttam már ugyanis az óra finom szerkezetét s félne kontárkézre bízni. Pedig hol marad a legfinomabb óra szerkezete is az ember csodálatos, ezerfinomságú szervezete mögött? S ezt az évezredek szorgos kutatásai után sem teljesen ismert csodás szerkezetet, gondolkodás nélkül merik rábízni a madéfalvi bábára, a vár-hegyi, a szentdomokosi kuruzslóra, de minden szomszéd, komám, vagy sógorasszonyra is egyaránt. Mintha ilyenkor elhagyná az embereket a józan eszük. Nincs az a badarság, amit gyógyítás céljából már ne rendeltek volna jóhiszemű, vagy rosszhiszemű kuruzslók. A legkülönbözőbb fü, növénygyökerek, állati és em-

beri váladékok, sőt a bélsár is sűrűn szerepel a kuruzslás gyógyszerei között.

Az emberek e téren való babonás hiszékenysége a kuruzslók számára mindenkor kitűnő üzletnek bizonyult.

Műveltebb emberek el nem hiszik, hogy láttam már olyan beteget, akinek szembajára a kuruzsló vizelettel való borogatást rendelt. A vizelet véletlenül kankós betegről származott s így olyan súlyos kankós szemgyuladást kapott, hogy a szemvilágát is alig lehetett megmenteni.

Nem régen állt kezelésem alatt egy férfi, akinek nagy fájdalmakkal járó idegszabaja volt. Ahelyett, hogy a bevezetett orvosi kezelés biztos eredményét bevárta volna, kuruzslóhoz fordult, aki tehéntrágyával, piszkos szurokkal s egyébekkel addig kezelte, míg az egész lábát megfertőzte. Csúnyán eldagadt, nagy lázak léptek fel, általános vérmérgezés fenyegeti a beteg életét. Így a kuruzsló az aránylag veszélytelen alapbajból életveszélyes betegséget csinált.

Multkor láttam egy jobbmodu székely aszszonyt, akinek alszárfehélyét a várhegyi kuruzsló több, mint három hónapig kezelte mindenféle piszkos kotyvalékkal. Felelősséget is vállalt, hogy biztosan meggyógyítja. S az eredmény? Három hónap múlva sokkal nagyobb fehélyvel, leromlott állapotban és a gyógyulás kedvező idejét elszalasztva, jelentkezett rendelőmben.

De azért alig pár nap előtt is hallottam, hogy jobbmodu házaspár 30-40 kilométert volt képes gyalogolni, két teljes munkanapot elvesztegetni, közben bőrig ázni, hogy betegük ingét e tudatlan kuruzslóhoz juttassák. Az inggel persze kezdődött a sok hókusz-pókusz, szellemidézés, majd piszkos gyökerekből, hulladék kukoricából s hasonlókból egy üveg moslék összekotyvasztása, amiért a kuruzsló szemrebbetés nélkül kért 840 lej.

Eszerint nemcsak az egészségük ellen követnek el merényletet az ilyen nevetségesen hiszékeny emberek, hanem érzékeny anyagi veszteséget is szenvednek. A városban is bizonyára tudnak arról, hogy a minap egyik elmekórházból szinte erőszakkal hozták el a közveszélyes őrlött, hogy a madéfalvi bábához szállítsák. Valakitől ugyanis azt a hihetetlen ostobaságot hallották, hogy az egyszerű kézrátevással meggyógyít minden őrlött. Persze a kézrátevés semmit sem segített, sőt még jobban dühöngeni kezdett s könyörögniök kellett az elmekórházba való ujrafelvételért. A 6000 lej autóköltséget azonban meg kellett fizetni. Teljesen haszontalanul.

Az ilyen sajnálatos eseteknek se szeri, se száma. S csodálatos, hogy ezekről a szomorú esetekről alig esik szó a babonás, hiszékeny emberek között. Ellenben a csodás gyógyulásokról terjesztett meséket rögtön, minden fenntartás nélkül elhiszik.

A kuruzslás ellen a legerélyesebben kellene fellépni, mert nemcsak az egyénnek, hanem a köznek és társadalomnak is mérhetetlen károkat okoznak. A szakszerű kezelés elől sok olyan beteget elvonnak, akik még menthetők volnának, így azonban elpusztulnak. A fertőző betegségek fel nem ismerése súlyos járványokat okozhat. Nem régen egy német kuruzsló himlős beteget vett kezelésbe. Persze ezt is az ő szokásos kotyvalékaival akarta meggyógyítani. Az eredmény nem is váratott sokáig magára. A német községben súlyos himlőjárvány lépett fel, 40 halálos áldozattal. Haszon azonban mégis volt a dologból. A kuruzsló azóta a fegyházban elmélkedik a szerencse forgandóságáról.

Sajnos, ezidőszereint érvényben levő törvényeink nem adnak kellő jogalapot a kuruzslók elleni kirelhetetlen eljárásra. Ezért a nép vezetőire s elsősorban a papokra és tanítókra hármlik az a feladat is, hogy a népet a kuruzslás veszedelmeiről felvilágosítsák. Nem nézhetjük ölbetett kezekkel, hogy a kuruzslók hada továbbra is szabadon irthassa az amugy is ezer sebből vérző székelység megritkult sorait.

Dr. Csiky János.

Gyilkostói Kalauz Sándornál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Székelyföldi iparos-értekezlet.

A Sepsiszentgyörgyön 1930. évi július hó 6-án megtartott I. székelyföldi Iparos-kongresszus megbízása alapján, Csikszereda és Vidéke Ipartestülete Csikszeredában, 1931. évi július hó 6-án d. e. 10 órai kezdettel, az Ipartestület székében megrendezi a II-ik székelyföldi iparosértekezletet, amelyre Brassó-, Háromszék-, Udvarhely-, Marostorda-, Csikvármegye Ipartestületeit és kisiparosságát, valamint az iparosügy iránt érdeklődő közönségünket tisztelettel meghívja.

Az értekezlet tárgysorozata:

1. Megnyitó: Biró József ipartestületi elnök, Csikszereda.
 2. A kisiparosság érdekében kifejtett parlamenti munkásság. Előadó: Szabó Béni országgyűlési képviselő, ipartestületi elnök, Brassó.
 3. Általános adóügyi sérelmek. Előadó: Dr. Balogh Lajos ipartestületi ügyész, Csikszereda.
 4. Az iparkamarai törvény módosítása és a cégbejegyzési törvény. Előadó: Bustyá Béla, az Építőiparosok Szövetkezetének elnöke, Marosvásárhely.
 5. A Munkásbiztosító Pénztár autonómiájának visszaállítása. Előadó: Nagy János, Székelyudvarhely.
 6. Az iparosság gazdasági szervezkedése és a szövetkezeti eszme időszerű szükségessége. Előadó: Danér Lajos, a Bőriparosok Szövetkezetének igazgató-elnöke, Brassó.
 7. A mult évi iparoskongresszus által a remek készítése tárgyában elhalasztott indítványnak folytatolagos tárgyalása. Előadó: Márton András, Sepsiszentgyörgy.
 8. A tanoncenevelés. Előadó: Pluhár Gábor ipartestületi titkár, Székelyudvarhely.
 9. A kontáripár. Előadó: Réz Zsigmond Viktor ipartestületi titkár, Csikszereda.
 10. A kisiparosság beszerzése a kisiparos érdekei parlamenti munka fokozása érdekében. Előadó: Biró József ipartestületi elnök, Csikszereda.
 11. Indítványok.
- Az iparoskongresszus befejezése után közbe. Egy teríték ára 80 lej.

A Gyilkostónál.*)

Fenn a Kárpátok közt, rengeteg erdőben,
Félszáz esztendővel, történt egy nagy csoda.
Két hegy összeszaladt a „Gyilkos” tövében
— Csobogó pataknak elzárva az útját —
S ma népek ezrei látogatnak oda.

Nem „Lourdes”; nincs templom a nagy csoda helyén.
— Hát kell-e szebb templom, mint a nagy természet? —
benne „Oltárkövel”, melyről minden nyelven
áradoz a világ, bensőséggel szólva,
Tudást és tudatlant bámulatra készített.

... Zöld fenyvesek között égig érő hegyek,
Kopasz kősziklakkal, gyopáros tetőkkel ...
Csak egy napot engedj, Atyám! hogy itt legyek;
Csak egyet — évente — s ki ma perszem vagyok,
Egyenlő nagy leszek a szálló felhőkkel.

Legelső dolgom lesz, megfürdöm a tóban,
hogy a világ szennyét magamról lemossam,
— Amely reám tapadt gondolatban, szóban; —
— aztán folytatom a ... jóságos Istenem!
Lehetetlen, hogy az egy napot beosszam.

Többet adj, Istenem! legalább egy hetet!
Szent oltárod előtt ihletetten állva
egy nap, nem elég, hogy beszélgessek Veled,
ki alkottad ezt a csodás „Oltárkövet”,
melyre, nem hogy ember, madár sem volt szállva.

Aztán — rosszul mondván — ott a „Pokoltorka”,
Lélegzetem eláll, remegek, ha látom.
Micsoda erő volt, mely ezt megalkotta!
Nem „Pokoltorka”. Nem! Több a Menyországnál!
A meghatottságtól susogva kiáltom ...

Ide nem pár óra, egy hosszú nyár kéne,
hogy végig lehessen minden csodát látni!
s akkor a „Nagycohárd” tetejére érve,
összegezve mindent, nyugodtan lehetne,
Istenem! elődbe ítéltre állni.

„Gyilkostói” — „Oltárkői” csodás „Pokoltorka”
kopasz vén „Cohárd”-dal, aki egyszer látott,
nem feled el soha — s aki összehordta,
a jóságos Istent még jobban imádja,
hogy ily hegyek közt is csodákkal megáldott.

Istenem! mindenképpen hatalmas Istene!
Ha halálomban majd „Gyilkostói” kiáltok,
Ne haragudj érte! — nem lesz sértés benne ...
Meggyőződésem, hogy tul a „Nagycohárdon”,
„Pokoltorkán” át jön a Te Menyországod!

Angi Balázs.

*) Mindazoknak, akik a Gyilkostói kultuszért a Gyergyói Újság, illetve Gyergyó hasábjain önzetlenül fáradoztak, cselekedtek, határtalan tisztelettel ajánlja a Szerző.

Az elmúlt hét eseményei.

Belföld.

Károly király nagyjelentőségű kijelentéseket tett egy olasz újságíró előtt. Őfelsége többek közt kilelentette a „Stampa” munkatársára, hogy a diktatura eszméje teljesen abszurd, még eszébe sem jut ilyen rendszernek az inaugurálása. Elhatározta volt alkotmányosan uralkodni és ez az elhatározása a jövőre nézve is. „A diktatúráról terjesztett hírek egy kampánynak tulajdoníthatók — jelentette ki a király — amely ellenem is irányul és amely nagyon gyakran még magánéletembe is beavatkozik. Pedig az uralkodó magánélete épp úgy legszentebb belső ügye, mint akármelyik polgáré. Ismétlem, nincs semmiféle diktatórikus intencióm.”

Manoilescu kilépett a kormánypartból. Manoilescu tudvalevőleg „Őfelsége kormányát” — egyik oszlopa volt s a királynak is egyik bizalmi embere. Azért mondott le a miniszterségről, hogy a bankkormányzói állást átvegye. Utódjául Vasilescu Carpen műegyetemi tanárt nevezték ki. A bukaresti közvélemény megállapítja, hogy Manoilescu sietett otthagyni a kormányt, az ellenzéki sajtó pedig felhasználja az alkalmat, hogy megállapítsa a kormány helyzetének megrendülését nemcsak azért, mert Manoilescu visszalépése rendszerint maga után vonja a kormányok bukását — mint már két ízben történt, — hanem azért is, mert a volt kereskedelmi miniszter gazdaságpolitikai szakismereteire éppen most van legnagyobb szüksége a kormánynak. A Cuvântul Manoilescu lemondását és kinevezését kapcsolatba hozza Averescu marsallal, aki szombaton külföldre utazása előtt fogadta Manoilescut. A két politikus három és fél óra hosszat tanácskozott.

A Banca Națională szerdán új, Károly király képével ellátott 20 és 10 lejes érméket hozott forgalomba.

Külföld.

A német gazdasági válság napról-napra fokozódik. A Laval-kormány követelései, melyek a kezdetben bizakodó hangulatot átváltoztatták a „meneküljön aki tud” hangulatává, meghozták szomorú eredményeit. A német birodalmi bank szerdán a bankrátát 7%ról 10%-ra, a lombardkamatlábát 8%-ról 15%-ra volt kénytelen emelni; külföldi bankok nagy tőkét vontak ki Németországból a legutóbbi időben. Beavatott körökben szinte lehetetlennek tartják, hogy Németország önerejéből leküzdje a válságot. Szó volt új Rentenmark létesítéséről, melyet a német nagyipar garantált volna. Egyáltalán ellenőrizhetetlen hírek vannak forgalomban. Egyik verzió szerint a birodalmi kormány meghatározott mennyiségű és rövidesen bevonásra kerülő új bankjegyek kibocsátásával akar segíteni a helyzeten. Egy másik hírforrás arról tud, hogy a forgalomból már kivont régi márka bankjegyeket akarják forgalomba hozni. Beszélnek általános moratórium lehetőségéről és a birodalmi kormány által foganatosítandó intézkedésekről, amelyek arra volnának hivatva, hogy a több mint ötmilliárd márka külföldre menekített készpénzt Németországba visszakényszerítsék, de erre vonatkozólag pozitív döntés nem történt. Egyelőre új szükségrendeletet adtak ki, melyben a bankszünnapokra vonatkozó intézkedéseket a váltó és csekkjogi ügyletekre is kiterjesztik. Párisban — de hasonló hírek merültek fel Londonban is — lanszirozták a Brüning-kormány esetleges lemondásának hírét, sőt Hindenburg távozását is arra az esetre, ha rövidesen meg nem segítik Németországot. E hírek szerint a nemzeti szocialisták diktatúrája fog következni.

Legújabb hírek szerint a német kormány által kiadott szükségrendeletek a lakosság körében megnyugvást keltettek. A Hoover-terv különben már gyakorlatba lépett, amennyiben Anglia, Franciaország és Olaszország bejelentették a bazeli Nemzetközi Fizetések bankjánál, hogy nem várják a részükre esedékessé vált jóvátételi fizetéseket.

Angliában lehetségesnek tartják a kamatláb emelését. Londoni értesülés szerint Montagu Normand visszatért Londonba és ott az

Angol Bank helyiségében angol közgazdasági szakértőkkel nagy tárgyalásokat folytatott. Szóba került, hogy a gazdasági nehézségekre való tekintettel, amelyeket a német pénzpiac legutóbbi helyzete eredményezett, esetleg kénytelenek lesznek a bankkamatlábát emelni és a londoni tőzsdét így megerősíteni. A kamatláb emelésére még nem került sor, de ha a helyzet nem javul, ez is szükségessé válhatik. Az értéktőzsdén az angol állampapírok is visszaestek, de még nagyobb volt az árhanyatlás a német és osztrák kölesönök árfolyamában.

Ausztria korlátozta a külföldi deviza-igénylések kielégítését, hogy az egyre fokozódó deviza-keresletet megakadályozza. A korlátozás már kedden megtörtént s dollár és svájci bankjegyeket csak husz százalék erejéig utaltak ki. A bécsi Merkur-bank átmenetileg beszüntette fizetéseit.

Magyarországon a helyzet nyugodt, az összes bankok likvidek, a kifizetések zavartalanul folynak. A magyar Nemzeti Bank intézkedett a külföldre irányuló devizák felszabadításáról. A magyar kormány három napra terjedő bankszünetet rendelt el, mely idő alatt az összes bankok kötelesek voltak zárva tartani.

A „Justice for Hungary“ (Igazságot Magyarországnak) óceánrepülése megtörtént. A repülőgép csütörtökön késő délután ért Magyarországra, az esti órákban 40 kilométernyire a magyar fővárostól, Bicske határában elfogyott a benzinje és a két bátor repülő kénytelen volt leszállni. A kényszerleszállás közben a repülőgép jelentéktelen sérüléseket szenvedett, a repülők sértetlenek maradtak.

A délután folyam a Mátyásföldi repülőteret sokezer főnyi közönség lepte el, mely izgalommal várta a repülőket. Este a Magyar Aeroklub vezetősége értesülve a repülőket ért balesetről, azonnal egy repülőgépet küldött a bátor repülők után, kiket, mikor a repülőterre érkeztek, a közönség szünni nem akaró ovációkkal fogadott. Innen a repülőket a budai miniszterelnöki palotába vitték, ahol a magyar kormány éppen minisztertanácsra volt összegyűlve. Itt a repülőket gróf Bethlen István magyar miniszterelnök üdvözlötte.

A két magyar repülő, Magyar Sándor, aki egyben az óceánrepülés megalkotója és Endresz György hivatásos pilóta, júl. 15-én délután a mi időszámításunk szerint 17 óra 20 perckor indult el Harbour-Graceból, Amerikából és 16-án este 19 óra 30 perckor leszállottak Magyarországon, Bicske mellett. Az egész utat tehát 26 óra 10 perc alatt tették meg. A megtett út ötezerhatszáz kilométer és így a magyar repülők egyben világrekordot állítottak fel.

A Times is békereviziót követel. Londonból jelentik, hogy az angol birodalom legnagyobb és legtekintélyesebb lapja, a Times vezetőcikkben felvetette a békeszerződések revíziójának kérdését. Szerinte az egész európai nyugtalanság és a mai helyzet arra vezethető vissza, hogy a békeszerződések egyes rendelkezései igazságtalanok és végre sem lehet azokat hajtani. A Times hozzáfűzi, hogy a revízióra feltétlenül szükség van, ennek azonban minden körülmények között békés eszközökkel, a hatalmak közös megegyezésével kell megtörténnie.

HIREK.

— Jönnek a színészek. Hevessy Miklós Szatmár—Székelyföldi színtársulata folyó hó 21-én (kedden) kezdi meg városunkban 3 hétre terjedő színiszezonzát a Laurentzi színháztermében. A társulat titkára, Huber Ernő máris városunkba érkezett a bérletgyűjtések eszközlése végett.

A közönség figyelmét ezuttal felhívjuk a kibocsájtott előleges jelentésre, mely szerint a társulat elsőrendű nagyvárosi erőkből van összeállítva és éppen ezért olyan nagyszerű előadásokra van kilátás, amelyek minden pártolást megérdemelnek.

— A ditrói nyári állatvásár, mely e hónap 14. és 15-én zajlott le, jól sikerült. Körülbelül 750 állat cserélt gazdát országos viszonylatban jó árak mellett. A gyergyói gazdakö-

zönség hozzá van szokva, hogy állatait magasáron adja el, drágábban, mint bármely más piacon; ez okból sokan azon a véleményen voltak, hogy állataikat olcsón kellett elveszteniük.

— Felvétel a gyergyószentmiklósi leánynevelő intézetbe. A nyilvánossági joggal működő gyergyószentmiklósi püspöki róm. kath. leánynevelő intézet, amely kisdudóvót, elemi leányiskolát, 3 osztályú leánygimnáziumot és két tanfolyamu privát továbbképzőt foglal magában, az 1931—32. tanévre több bennlakó növendéket vesz fel. Jelentkezni lehet f. évi augusztus 25-ig. Felszólításra tájékoztatót küld és bármely ügyben felvilágosítással szolgál az intézet igazgatósága.

— A gyergyószentmiklósi kórház megint hallat magáról. Hónapok előtt a kórház ellen lefolytatott vizsgálat után jogosan reméltük, hogy végre rend lesz ott s megindul a csendes, áldásos, gyógyító munka. Csalódtunk. A vizsgálat aktái ott hevernek valahol elintézetlenül, Váleanu ur pedig szabadon garázdálkodik tovább.

Mult szombaton Vertán János volt levélhordó vajudó feleségét szállították be a kórházba, hogy nehéz szüléséhez orvosi segínyt kapjon. A szakszerű beavatkozás megtörtént s a szerencsétlen vajudó pár óra múlva magzatával együtt jobblétre szenderült. Quo usque tandem?

— Halálos baleset. Gyergyóalfalvi asszonyok az aratás megkezdésekor Szászrégen vidékén munkát vállaltak. Az aratás befejezte után a kapott aratórésszel Fülöp Sándor Ferencé teherautóján hazaindultak. Pénteken reggel Hodos és Ditró között Sárospatakánál az autó egy két méter mély szakadékba fordult. Egy asszony, Fülöp Imréné a helyszínen meghalt, egy másik asszony vállperectörést szenvedett, a többi kisebb-nagyobb zúzódások árán megmenekült. A helyszínére kiszállott bizottság megállapította, hogy a szerencsétlenséget a kormányrudat ért defekt okozta, mely éppen a szerencsétlenség helyén mondta fel a szolgálatot.

— Csikkarcfalván még mindig nem nyugodtak meg a kedélyek. A hitvány denunciansok, Both Ágoston és társainak nem tetszett, hogy a közbirtokosság egy erdőeladás egész összegét, körülbelül négy milliót egy községi hitelszövetkezet alapítására fordította, ahonnan az eladósodott községi lakosság kölcsönöket kapott, mely kölcsönöket terményei betakarítása után fizet vissza. Bothéknak az volt az akaratuk, hogy az egész összeget helyezze el a közbirtokosság egy kisebb, román érdekeltségű csikszeredai bankba, ahonnan aztán a megszorult székely gazdák vehettek volna fel kölcsönöket — valószínűleg az ők közvetítésükkel. Afölötti boszujukban, hogy tervük nem sikerült, feljelentették a közbirtokosság egész vezetőségét, hogy erdőtulakitermelést eszközöltek, milliókkal károsították meg a közbirtokosságot, sápokat kaptak, stb. Miután a vezetőség terhére büncselekményt nem lehetett megállapítani, az összes gyanúsítottakat szabadlábra helyezték. Mihály István pénztárnok és Potovszki jegyző későbbi letartóztatása a vizsgálat érdekében történt s remény van rá, hogy hamarosan szabadlábra kerülnek. A vádaskodó Bothnak és társainak pedig bujkálniuk kell a lakosság dühe elől, ha nem akarják maguk ellen a nép tetteles ítéletét kihívni.

— Felemelték a betegsegélyzőt. Már hetek óta irnak a lapok arról, hogy az országos betegsegélyző pénztár deficitjének eliminálására felemelik a betegsegélyző díjakat. A szakértők azt ajánlották, hogy husz százalékkal csökkentés a rezsit, mert a fokozódó munkanélküliség folytán a betegsegélyző tagjainak száma és így a tagdíjak is 20 százalékkal csökkentek, vagy ami szintén kézenfekvő megoldás lett volna, hajtsák be a nyolcvan millió lejt kitevő betegsegélyzői követeléseket. Az ajánlott módszerek egyikét sem fogadta el a betegsegélyző, hanem úgy döntött, hogy a tagdíjakat emeli fel és erre a tagdíjemelésre a munkaügyi minisztertől engedelmet kért. A munkaügyi miniszter, ugylát-szik, szintén nincsen tisztában azzal, hogy ugy a munkaadó mint az alkalmazott teherbíró képessége elérte már azt a határt, amelyen felül

teljesíteni nem bír és — megengedte, hogy a betegsegélyzői díjakat felemeljék. A felemelt díjak már július elsejével életbe is léptek és azok a következők: az I. osztályban (hetifizetés nem haladja meg a 175 lejt) 3'50, II. osztályban (hetifizetés 175—245) 8'50, III. osztályban (heti fizetés 245—454) 14, IV. osztályban (hetifizetés 455—595) 21 és az V. osztályban (hetifizetés 595 lejnél magasabb) 28 lej hetenként.

— Felvétel a brassói leánygimnáziumba. A református leánygimnázium három osztályú és sikeres végzése a tanítóképzőbe, a kereskedelmi szaktanfolyamra, a liceumba, vagy bármely más szakiskolába való felvételre jogosít. Az általános műveltség megszerzése, de a törvény rendelkezése miatt is, amely mindenkit 16 éves koráig rendszeres iskoláztatásra kötelez, minden leányra kötelező az iskolába való beiratkozás. Felvehető a IV-ik elemi sikerrel végzett magyar anyanyelvű tanulók, bármely felekezethez tartoznak is. Vidékiek a Szeretetház bennlakásában helyezhetők el. Tájékoztatót küld az Igazgatóság, Braşov, Calea Victoriei No. 7.

— A brassói református női kereskedelmi szaktanfolyam, amelyre az 1931—32-ik tanévre az előjegyzések már megkezdődtek, két évfolyamból áll. Az első évfolyamba felvételnek felekezeti különbség nélkül azok a leányok, akik a leánygimnázium III-ik osztályát elvégezték. A szaktanfolyamon a főszűrt az általános műveltség megszerzése mellett a megfelelő szakképzettség elnyerésére, a román és német nyelv mellett a könyvvitelre, kereskedelmi számtanra, gyors- és gépirásra fektetik. Vidéki tanulók a Szeretetház bennlakásában helyezkedhetnek el. Felvilágosítást készséggel nyújt az iskola igazgatósága: Braşov, Calea Victoriei No. 7.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei. Tudomására hozzuk a kézműiparosoknak, hogy a keresk. és iparügyi miniszter Bukarestben, Calea Victoriei 83. sz. alatt állandó jellegű, bazárszerű kiállítást szervezett meg, ahol az ország minden részéből a kézműiparosok az általuk készített árukat eladás véget kiállíthatják 300—1000 lej költség fizetése mellett, az elfoglalt terület nagysága után. Résztvenni szándékozók mindennemű felvilágosításért forduljanak az adott címhez (Expozíció-Bazar, Bucureşti, Calea Victoriei 83), ahonnan azonnal megadják a szükséges utbagazításokat.

* Hirdetés. Az uradalmak minisztériumának 1084/1931. számú rendelete alapján tisztelettel felkérjük a halásztársulat rendes és rendkívüli tagjait, hogy szíveskedjenek az állami halászejegyet a helybeli adóhivataltól 100 lej összeg lefizetése ellenében sürgősen kiváltani, annál is inkább, mert e jegy nélkül senkinek sem szabad halászni. A rendőrség, a csendőrség s a társulat állami halőrei szigorú utasítást kaptak az ellenőrzésre. A szükséges utasítások, a jegyhez szükséges kérések Sáska Andor egyleti elnöknel vagy Csáki Mihály egyleti titkárnál kaphatók. A halászegylet elnöksége.

* A „Széplaki Takarékpénztár R. T.“ Gheorgheni-i központtal minden bel- és külföldi sorsjegy és nyerevénykötvények huzásának ellenőrzésére nyilvántartási osztályt létesített.

Kötvények sorsának állandó figyelemmel kísérése felek részére elkerülhetetlenül szükséges, mert legtöbbször a fél még azt sem tudja, hogy a megvett értékek huzásai hol és mikor történnek.

Megkeresések válaszbélyeg ellenében Lázár Ignác Gheorgheni cimezendők. 3—1

* Marosvásárhelyt közvetlen a felsővasuti állomás mellett a Foreszta-féle fatelep kiadó (2 hold 400 □).

Cim Tróna Lajos koll. tanár Târgu-Mureş, Köteles Sámuel utca 6. sz. 2—1

SPORT.

Julius 19-én, vasárnap délután 4 órakor a gyergyószentmiklósi futbaltéren az udvarhelyi M. T. E.-csapat fog mérkőzni a gyergyószentmiklósi Kolpinggal. Kedvező idő esetén élvezetes játékban gyönyörködhetik sportkedvelő közönségünk.

Az Uránia mozgó hirei.

18., 19-én, szombaton és vasárnap

A tenger réme.

Páratlan szépségű, andalító zenéjű, exotikus filmdráma. A Fehér árnyak testvérfilmje, ugyanazon hősnővel, Raquel Toressel. A férfiszereplő a daliás Nils Asther, aki hangosfilmben ez alkalommal mutatkozik be első ízben közönségünknek. Az Antillák egyik kis szigetéén szivacs halászok és bálványimádó négek között játszik le a pompás felépítésű, izgalmas cselekmény, csodás tengeri felvételek s a tengerfenék titokzatos panorámája képről-képre újabb ámulatba ejtik a nézőt. Ez a film a Metro-filmgyár egyik büszkesége.

22., 23., szerdán és csütörtökön

Ufa heti hiradó.

Botrány Badenben.

Már csak a világhíres fürdő megismerése miatt is érdemes megtekinteni e filmet, melyben a demonikus Brigitta Helm szövi a legfelsőbb tizezer exkluzív világába becsempészett kalandornő hálóját. Baden, mely a földkerekség egyik legszebb pontja, egyben találkozó helye a világ születési és pénzarisztokráciájának is s a film a maga szinte korlátlan lehetőségeivel maradéktalanul hozza elének ennek minden csillogását s a pazar életmegnyilvánulások kiélési formáit.

25., 26., szombaton és vasárnap

Harc az alvilággal.

Carlo Aldini nagy kalandorfilmje.

A Marosvásárhelyi Bőripartelep Rt. kesztyűosztálya részére jobb házból való 14 éven felüli fiukat tanulónak fizetéssel felvesz. Jelentkezés gyártelepen Tg.-Mures, Str. Campului No. 17. 2-2

* Munkaszerető régi tisztviselő, könyvelő levelező, különösen faszakmában jártas úgy belső, mint külső munkálatoknál elhelyezkedést keres. Megkeresések „Szerény igények” alatt a kiadóba kéretnek. 5

KÖZGAZDASÁG.

Hazai tyuktenyésztésünk feljavítása.

A „Katholikus Világ” júliusi számában dr. Szentkirályi Ákos ur fenti cím alatt nagyon időszerű és közérdeket szolgáló szakeikket jelentetett meg. A cikknek minden kiválósága dacára is azonban van egy kitétele, melyet egészében nem tudok magamévá tenni; az, hogy „ki-ki igyekezzen meglevő tyukállományát feljavítani.”

A nagy dobveréssel bereklamizott különféle külföldi fajták és régi magyarfajta tyukokból annyiféle kereszteződés állott elő, hogy szinte lehetetlen közöttük eligazodni.

Kétségtelen, hogy a jó kereszteződésből kinevelt tyukállomány elég gazdaságos, mégis, magam amellett vagyok, hogy az itt már szinte polgárjogot nyert — kitünően akklimatizálódott — Plimuth mellett foglaljunk állást.

Mint husfajta, extra klasszis. A tojó második évében 3—4 kgr., a kappan, kakas 4—5 kgr. súlyt is elér. Tehát e téren a legkényesebb igényeket is kielégítheti. A helyesen kiválasztott egyedek tojásra is elsőrangúak. Képesek évi 150 darabos, 58—65 gr. súlyu átlagot is elérni, melyet egyes egyedül a Leghorn tud valamivel felülmulni, 160-as 62—65 grammos évi átlagával. Azonban a Leghorn e kis előnyét nagyon megfizeteti azzal, hogy a tojó 2—2½ kgr., a kakas 2½—3 kgr. súlynál többet el nem ér. Tehát a tojásra be nem váltak husztyuk-képpen nem értékesíthetők. Nagy hibája a Leghornnak az is, hogy nem kotló, mellette költségépet, vagy másfajta kotlótyukot is kell tartani.

A Plimuth kiváló kotló is, mert jókora nagy fészke 18—24 drb tojás is reárakható. Nagy előnye a Plimuthnak, hogy csibéi 6—8 napos korukban már megtollasodnak, ami csak a ma-

gyar parasztfajtánál és Leghornnál fordul elő. Tehát nem kényesek, könnyen nevelhetők és valamennyi csibefaj között leggyorsabban nőnek. Csibekorától kezdve egész élettartama alatt a szó szoros értelmében nagyon falánk, innen van, hogy könnyen felhizlalható és sokat lehet tojattatni vele. Tollazata rendkívül dus, minél fogva a hideget nagyon jól bírja, innen van, hogy amíg más tyukfajta április, május hónapban kezd el a tojásszezont, addig február és március hónapokban piacokon a Plimuth-tyuktojás dominál.

Szakszerű etetéssel már januárban megkezdethető a Plimuth tojási szezonja, akkor, amikor valójában legméregdrágább a tojás.

Kisemberek, gazdák, iparosok, leépített hivatalnokok, főleg, ha városok, községek periferiáin laknak, ahol tavasztól ősziig könnyen lehet zöld-takarmányozni a Plimuthot (falánkságánál fogva szinte ebből is megél), sokat segíthetnek nyomoruságos helyzetükön, ha 20 drb Plimuth-tojót és 2 drb kakast beállítanak. A Plimuth nagy és izletes hústömegéért, tojása nagy súlyáért mindenkor elsőranguan keresett piaci cikk. Ilyen 20 drbos kis tyukfarmocskából többet lehet bevenni — helyes gazdálkodással — mint egy közepesen tejelő tehénből (a mai mizerabilis tejárak mellett). A tétlenségre kárhoztatott kigazda, földmives, napszámos jobban kijön ily kis tyukfarmocskával, mint két hold bérelt földdel, melynek jövedelmét hangzatos jelszavak mellett tönkre nyomorították.

Tehát Szentkirályi doktorral magam is azt mondom, hogy intenzívebben kell nekikezdeni a tyuktenyésztésnek. Azonban az általa ajánlott parasztfajták közül csupán a kendermagos színű fajt tartarám feljavítandónak, mert e fajban nagy százalékban megvan a múlt század közepe táján Amerikából behozott Plimuth-faj jellegzettsége s így, aki nincs abban a helyzetben, hogy fajtiszta Plimuthot szerezzen, kitenyésztéssel a kendermagos fajtából is elérheti az eredeti fajt, mely a következő:

A kakas tollazata világosabban harántcsikolt, mint a tojóé. Feje kicsiny, mint általában a Plimuthnak. Taraja szabályosan csipkézett, fűrészszerűen álló, még a közép nagyságot sem éri el, élénk piros. Csőre sárga. Feje sohasem bóbítás, lába szintén sárga, nem gatyás, sarkantyúja csak második évében nő ki, valamint farktollai is.

A tojó teste zömökebb, kicsi, nagy súlyánál fogva nehézkes. Tollazata sötétebben harántcsikolt, kis taraja élénk piros, sohasem csokros, még csak nem is elágazó. Csőre és lába sárga, feje nem bóbítás, lába nem gatyás, rövidebb és vastagabb, mint az Orpington és Vörös izlandi.

Fentieket összegezve, dr. Szentkirályi Ákos ur cikkét oda szeretném módosítani, hogy ne bármely meglevő tyukfajtánkat javítsuk fel, tenyészük ki, hanem csak a kendermagosat, melyben többé-kevésbé benne van a legideálisabb tyukfajtának a keveréke. E fajnak feljavítása olcsón és könnyen juttat annak a tyukfajtának birtokába, mely úgy tojásgazdálkodásra, mint hústenyésztésre egyformán — sőt kiválóan egyedül — alkalmas.

Angi Balázs.

Szakácskönyv Sándornál.

A marosvásárhelyi 70 ágyas modern szanatórium

műtő és szülőszobákkal, Röntgen-, hydro- és elektroterápiával, quarz és diathermiával, bacteriologiai és chemiai laboratorikumokkal stb. berendezve, továbbá hideg-, melegvizzel, központi fűtéssel, lifttel, rádióval felszerelve.

Felvesz: Sebészeti, nőgyógyászati, szülészeti, beldeg-, bőr-, urológiai-, fül-, orr-, gége-, szemészeti és gyermekgyógyászati betegeket.

Primăria comunei Joseni

No. 561/1931.

Publicațiune de licitație.

Se publică spre cunoștință generală, că în ziua de 13 August 1931 ora 3 p. m. în localul Primăriei Joseni se va vinde prin licitație publică în conformitate cu art. 88—110. din legea cont. publice prin oferte închise și sigilate materialul de circa 3200 m. cub brad molid din pădurea comunală numită „Olves” — situată în hotarul comunei Joseni.

Prețul de strigare 80 Lei per m. cub.

Garanția provizorie este de 25600 Lei în numărar sau în efecte garantate de stat.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunei Joseni în orele oficioase.

Joseni, la 15 Iulie 1931.

Primăria Joseni.

Turisták figyelmébe!

GYILKOSTÓI

KALAUZ

román-magyar-német nyelven kapható

Sándornál Gyergyószentmiklós

A legjobb magyar és német könyveket olvashatja, ha beiratkozik

Vajda Bözsi

kölcsönkönyvtárába

(Str. Reg. Ferdinand 14.) Telefon: 11.

Állandóan új könyvek. Kedvező feltételek.

Nyitva: mindennap d. e. 11-től d. u. 5-ig.

22